Nr. 98 (15.187). Lwów, poniedziałek 1. maja 1939. Rok LX.
Ч. 98 (15.187). Львів, понеділок 1. травня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Лєґіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 "
піврічно . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Як відповість британський уряд на зірвання морського договору?

ПРАВНА СТОРІНКА ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧІННЯ.

ЛЬОНДОН, АВАС. Англія відповість на меморіял, яким Німеччина зірвала мо... ий договір, заключений з Англією. Британські дидоговір, заключений з Англією. Британські дипльоматичні кола підкреслюють, що згаданий договір не мав клявзулі, яка передбачувала би однобічне зірвання; договір був постійний, додаткове порозуміння обовязувало до 1942 р. Зірвання договору є на думку Льондону безправне.

Зрештою брит. кола не привязують практичного значіння до тої події, бо все одно Німеччина не має змоги скоро змінити пропорції сил на морі.

Значіння Гітлерової промови залежатиме від діл, від дальшої німецької політики.

Мін. Ґафенку виїхав з Парижа

ПАРИЖ, ПАТ. В суботу в год. 18,30 мін. Ґафенку виїхав з жінкою римським експресом. Прощав його на двірці в заступстві міністра Бонне шеф дипльоматичного протоколу Дельож, амбасадори Італії, Румунії та Туреччини, посол Греції та румунські посли з Берна, Лісабони й Льондону.

ЧОТИРЬОХ АМБАСАДОРІВ НЕ СЛУХАЛО ПРОМОВИ ГІТЛЕРА.

У пресі появилася вістка, що підчас Гітлерової промови у дипльоматичній льожі не було британського, американського, французького ні польського амбасадора.

Амбасадор Гендерсон не інтервенюватиме у справі промови Гітлера.

ЛЬОНДОН, Райтер заперечує поголоски, немов би амб. Гендерсон дістав інструкцію увійти в контакт з німецьким урядом та розглянути деякі питання, що випливають з промови Гітлера.

В Льондоні підкреслюють, що британські ґарантії не мали впливу на становище Польщі у справі Данціґу. Польща заняла становище до німецьких пропозицій ще перед порозумінням з Англією.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ТА МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Прем. Телекі з міністром Чакі приїхав з офіційною візитою до Берліна в суботу в год. 14,30. На двірці повитав його мін. Рібентроп та члени мадярського посольства.

Мадярських гостей приняв по полудні Рібентроп, Герінґ та Гітлер.

Промова британського канцлера скарбу — реакція на промову Гітлера.

Канцлер скарбу сер Саймон виголосив у пятницю промову, в якій остеріг Німеччину, щоб вона не легковажила зміни у брит. політиці. Премієр Чемберлен — ствердив він — є мирною людиною, якою був все — характер англійців не змінився. Все таки англійці одноудушно заапробували зміну дотеперішньої політики, даючи ґарантії Польщі, Румунії та Греції. Цю зміну спричинила нова постава Німеччини. Не є правда, що Німеччина змагає до обєднання всіх німців у одній державі — вона хоче опанувати цілу Европу. Англія мусить протиставитися таким тенденціям.

Офіційний комунікат про франко-румунські розмови в Парижі

ПАРИЖ, ПАТ. Мін. Бонне перепровадив у суботу останню розмову з мін. Ґафенком та доручив йому великий хрест почетної леґії. Опісля появився офіційний комунікат такого змісту:

Підчас переїзду через Париж мін. Ґафенку перевів низку розмов з прем. Даладіє та мін. Бонне. Розмови дали змогу точно розглянути всі питання, які торкаються обох держав та збереження европейського мира. Міністри висловили вдоволля, що їхні погляди годяться.

Італійська рада міністрів постановила збільшити армію.

РИМ, ПАТ. Рада міністрів затвердила військові постанови, що їх вирішив у Рокка дель Камінате Мусоліні зі шефом ґен. штабу та міністром скарбу. Вони рішили змінити розміщення італійських військ та збільшити їхню чисельність. Ці зміни введено мабуть з огляду на те, що частину італійських військ вислано до Альбанії і тепер приходиться заповнити ту прогалину.

ЗАМКНЕНО ФРАНКО-ЕСПАНСЬКИЙ КОРДОН.

ПЕРПІНЬЯН, ПАТ. З невідомих причин замкнено еспанський кордон на відтинку Пертюс.

Можливість порозуміння залишається...

МАДЯРСЬКІ КОМЕНТАРІ ДО ПРОМОВИ

БУДАПЕШТ, ПАТ. Ціла мадярська преса висловлює опінію, що промова Гітлера не замкнула можливости порозуміння. Часописи солідаризуються з Гітлером: направа кривди — мовлять — лежить в інтересі загального добра.

„Пестер Льойд" стверджує, що Гітлерова промова успокоїла опінію світу. Зірвання договорів — це не є ніяка сензація, це можна було прискати з недавніх подій. У вислідї довших переговорів ситуація вияснится.

Німеччина ревіндикує території заселені німцями або такі, що в давньому належали до Німеччини.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ПРОМОВУ ГІТЛЕРА.

РИМ, ПАТ. Передова стаття у „Попольо ді Рома" стверджує, що промова Гітлера була загальна, але ясна: Німці ревіндикували або будуть ревіндикувати землі, де мешкають німці, або які в минулому належали до Німеччини. Гітлер ще раз видвигнув домагання кольоній, але зазначив, що це не може бути причиною війни.

„Мессаджеро" стверджує, що Гітлер зірвав договір з 1934 р. з огляду на польсько-англійський договір та засовує, як до тієї справи ставляться поляки.

На думку „Месаджера" польські урядові кола не є заскочені німецькими домаганнями та виповідженням договору з 1934 р.

„Попольо ді Рома" довідується, що виміна поглядів про Гітлерову промову відбудеться дипльоматичним шляхом.

Реакція англійської преси на Гітлерову промову.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З англійської преси найширше коментує Гітлерову промову „Таймс". Він полемізує з арґументами, якими Гітлер умотивував зірвання договорів з Польщею та Англією і стверджує, що остання промова була менше палка, емоційна ніж давніші. Це потверджує обставину, що заклик Рузвельта був на часі. Гітлер є в обороні. Англія не ставила спротиву проти деяких справедливих німецьких домагань, як аншлюсу, реокупації Надрення й приєднання Судетів.

Визначені Гітлером німецькі історичні права до Чехії називає „Таймс" смішними й реакційними; Гітлер ніколи не згадував про них Чемберленові.

Англія своєю примирною політикою не дала Гітлерові причини, щоб зірвати договір. Окупація Чехії — це найбільша похибка німецької дипльоматії після наїзду на Бельгію, подібно як домагання до Данціґу і П. моря. Довершені факти стрінуть сильний спротив Польщі та інших держав, що зобовязалися помогти їй.

АНГЛІЯ ВИДАЛИЛА 6-ОХ НІМЦІВ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британський уряд видалив 6-ох німців як небажаних чужинців. Між ними є кореспондент „Ессенер Національ Цайтунґ" Рудольф Резель, який вів окреме інформаційне бюро про націонал-соціялістичну партію та видавав в Ессен німецький часопис, що його кольпортовано в Англії.

Промова Гітлера крізь варшавський голосник.

Варшава, 28. квітня 1939.

Перед хвилиною скінчив промовляти німецький канцлер, який 2 і пів години тримав перед голосниками державних діячів і політиків усіх держав і народів на обох півкулях світа. Казали їм вслухуватися у потік слів турботливий запит і сумнів і надія: чи після тієї промови світ відітхне з полекшею, чи потоне у ще густішій мряці непевности завтрішнього дня?! Ще дунають вірнопідданчі слова Ґерінґа — і державний гимн III. Німеччини, — — і ще не встигли керманичі закордонної політики всіх зацікавлених тією промовою держав устійнити свої офіціяльні коментарі.

І тому щойно у світлі тих офіціяльних коментарів покажеться, чи з нинішньої промови Гітлера більшу практично-політичну вартість матимуть недвозначні погрози, чи примирні та мирові заяви? Повні обурення, іронії та сарказму звороти під адресою демократії, чи ті обережні формули, які можуть стати фіртою, крізь яку протиснеться врятований мир? Бо можна у тій промові дошукатися всього: чого хто хоче, залежно від власних інтенцій.

Коли відкинути ввесь історично-аналітичний вступ у промові Гітлера та всю полемічну орнаментику, то — маємо враження — найважніші, найбільш суттєві у тій промові два моменти: 1) дуже згідливий тон супроти Франції та підкреслене бажання „вічного мира" з Англією (під умовиною — звороту кольоній) і 2) виповідження договору з 1934 р. із Польщею. Тому, що ті обидва моменти своєю політичною тенденцією взаємно собі суперечать, бо перший із них відпружує ситуацію, другий напружує, залишається відкритим питання, котрий із тих моментів переважить у прилюдній опінії світа та чи евент. відпруження між Німеччиною і Англією вплине на використання фірточки до нових польсько-німецьких розмов.

Для всіх громадян Польщі зворот про „неістнування" польсько-німецького пакту неаґресії має найбільше значіння. Це вже річ дипльоматів, як вони інтерпретуватимуть арґументацію Гітлера (мовляв: польсько-німецький пакт брав під увагу лише ті міжнародні зобов'язання Польщі, які були до того часу заключені, а не після нього і тому ґарантійний пакт Польщі з Англією немов автоматично його внулює). Фактом є, що з нинішнім днем витворилася нова ситуація. Пакт неаґресії Польща має віднині лише зі східнім сусідом. Від західного почула лише заяву, що він не змінив свого дотеперішнього підходу до засадничих проблем обох держав та народів і готов їх поладнати на нових основах, себто за новим двостороннім порозумінням.

З перекреслення польсько-німецького пакту з 1934 р. втішаться у Варшаві всі ендеки, соціялісти та жиди: перші з них, як заприсяжено-традиційні русофіли й ґерманофоби, другі як вороги фашизму, останні як вороги теорії (і практики) расизму. Повторюємо, що не знаємо ще становища офіціяльних польських кол, але можна його згори передбачити: вони напевне стоятимуть надалі за збереженням політики неаґресії та невтральности супроти своїх обох великих сусідів, за принципом рівнорядности, як державний чинник та за недоторканістю польських кордонів. Уважаємо, що формальне перекреслення договору з 1934 р. не є трагедією: Гітлер не спалив ще всіх мостів, які велиб до мира, бо таким мостом є заява про готовість і надалі поладнати спірні проблеми за обосторонньою згодою. Маємо враження, що до такої обосторонньої згоди прийти ще може і прийти — повинно би. В обосторонньому інтересі.

Ми назвали вгорі три групи, які діють у Польщі проти всякого польсько-німецького порозуміння. При всьому свому безсумнівному великому патріотизмі — пепеси у свому підході до німців керуються емоціональним критерієм кляси, ендеки — таким самим чуттєвим критерієм партії, а жиди — раси. Зокрема погоджуємося на цілій лінії з виводами „АБЦ" зперед кількох днів, що слід у Польщі відрїжнювати бадьорий настрій та детермінацію, що проявляється в успіху позички на оборонно-воєнні цілі, від настрою громтадратії, що його у першу міру формує і пропагує жидівська преса і публіцистика. Кляса, партія і раса — одно, державна рація — друге. Маємо враження, що коли річ іде про поважних польських політиків, то мало у Варшаві таких, які не хотіли би згоди з німцями. Річ іде тільки про те, „якої" згоди. Було б дуже сумно, коли б за те „якої" не прийшло до згоди ніякої.

Ми, українці, формулували вже наше становище у цій справі ясно і недвозначно: наш найбільший ворог на сході і тому ми витали польське порозуміння у 1934 р. з заходом. Сьогодні, коли його не стало, ми бажали би собі, щоб настало нове. У польсько-німецькому конфлікті не бачимо ніякого інтересу ані для німців ані для поляків. Ані для українців.

ік.

„Волинь" повчає земляків зза Буга.

УКРАЇНЦІ НА ВОЛИНІ ІСТНУЮТЬ ЯК ОКРЕМИЙ НАРІД; УКРАЇНЕЦЬ — ІМЯ ІСТОРИЧНЕ Й НАЦІОНАЛЬНЕ, А НЕ ПАРТІЙНЕ; ВОЛИНЯК — ТАКИЙ САМИЙ УКРАЇНЕЦЬ, ЩО І ЗВЯГЕЛЕЦЬ ЧИ КИЯНИН.

Живого життя ніхто не зможе загнати в мертвий кут, ані спрямувати його проти Богом даних законів: воно все тече вперед, усе випростовує своє корито, все відкидає та змиває ріжні штучні перешкоди.

Власне таке явище обсервуємо сьогодні на Волині й обсервуємо в дуже яскравій формі: кожний політичний гріх, кожна помилка, кожний відступ від природнього права зараз-же дає неґативні наслідки й викликає проблески здорової реакції.

Оце останній такий проблиск — вступна стаття під наг. „Політичне знахорство" в місцевому півофіційному тижневику „Волинь" ч. 17). З самої тієї статті видно, що вона написана під враженням вступної статті в „Жицю Катол." (ч. 12) про релігійне знахорство всяких ляїків, які відважно беруться за розвязування ріжних питань лише тому, що не мають про них зеленого поняття. Очевидно, не залишилася без впливу на автора статті у „Волині" і друга цікава стаття того самого автора в „Жицю Катол." (ч. 16) під наг. „Супроти протиуційних постанов", які грішать тим самим незнайством справи.

З огляду на величезну кількість цих політичних незнайків - ворожбитів на Волині, що намагаються вхопити тут політичне життя у свої руки і вже то там, то тут осягають свою мету, „Волинь" закидає сіті на цілу масу цих політичних знахорів-незнайків, починаючи від їхнього архиворожбита Гертиха та його „апостолів" із „Стронніцтва Народовего".

На початку „Волинь" бере на свій варстат так часто вживану для виправдання своєї знахорської політики фразу „рація стану", яка повинна б означати (за римським „Салюс Реіпубліце супрема лекс есто") спільне добро в державі. Чи так у дійсності розуміють спільне добро в республіці ріжні політичні ворожбити? На це питання „Волинь" дає таку відповідь:

„Власне в цій ділянці в т. зв. інтерпретуванні цієї польської державної рації бачимо нотирійні й особливо яскраві прояви знахорства".

Чому? Бо — делікатно каже „Волинь" — сьогодні на Волині політикою, здійсненням по свому зрозумілої державної рації займаються всі ляіки, знахорі і просто політичні неуки.

„Йде нам — каже „Волинь" — про ствердження тої правди, що публичні промови про політичні речі мають ріжний ґатунковий тягар. Є це справа з одного боку совісти, з другого — диспозиції".

Тут автор нагадує ще постулят Пілсудського — про „чесну політику". Сказано делікатно, але розворошуюче: на думку „Волиня" маса волинських політиків не лише незнайки - знахорі, але ще й такі, які йдуть усупереч совісті та чесності.

Особливо автор натискає на неуцтво волинських політиків - балакунів, що не знають ні засад політики, ні місцевого життя: „Поняття диспозиції (потреби мати щось у голові) мусимо виробити в собі самі. В нашій сьогоднішній дійсності це поняття (знання діла), здається, зовсім нікого не обовязує(!). Які-ж елементи складаються на цю диспозиційність? Політика — це ділання, а не обмін думками, не фразеольогія. не питання таких чи інших висновків форм... підставовою умовиною... політичного ділання... (що) мусить бути вислідом відповідних міркувань... засвоєння собі великої маси елементів".

Далі „Волинь" ще ясніше каже, хто має право на волинського політика. „Той, хто як лікар, „дійшов до свого фаху шляхом важких студій... Той чи інший діяч... політиком з правдивого випадку лише тоді, коли засвоїв собі засадничі (бодай) відомості про умовини буття, структуру, внутрішні взаємини, уклад ріжних емоціональних сил, або те, що сьогодні називається — динамікою даного середовища".

Скільки-ж є на Волині непідготованих політиків - знахорів?

„Багато людей — каже „Волинь" — уважає себе за покликаних до ролі політика... хоч нема окремих імен для політиків покликаних і непокликаних, крім карикатурних форм — „політикер" або „політикант". Все-ж невідкличною умовиною властивої політики є всебічне та глибоке знання людських речей загалом та свого середовища зокрема".

Після цих теоретичних міркувань над безчисленними волинськими „політикерами" чи „політиканами", які не мають ні відповідного теоретичного підготування ні знання волинської дійсности, „Волинь" починає говорити конкретно:

„Майже перед двома роками прибув на Волинь знаний на політичній біржі п. Гертих. Прибув, щоб виступити в характері теоретика й ментора щодо польської суспільности на Волині. В своїй теорії він поставив між іншим тезу, на якій опер майже цілу свою програму „кресової" політики. **На Волині українців нема, поняття «українець» не є національним поняттям, лише назвою ісповідника означеної політичної доктрини. Автохтонне православне населення Волині — це таке саме плем'я, як куявяки або кашуби, і треба його трактувати так само".**

Тут, у дальших словах „Волинь" виявляється давно призбирана жовч проти деяких зайшлих земляків з інших областей Польщі, які намагаються вести на Волині свою політи-

ку, особливо протиукраїнську. Ось як каже про це „Волинь": „Коли б п. Гертих — по перше — знав Волинь (не можна вчити волинян про Волинь, як хто не має про неї зеленого поняття; це знахорство того самого роду, як би Льойд Джордж приїхав до Варшави з відчитом про Польщу); — подруге, — як би сумлінно ставився до дійсности, то мусів би визнати, **що поняття української є безперечно поняттям історичним і чисто національним"**.

Інша справа, — що можна мати ріжне відношеня до української державности й ріжно собі її уявляти, але **ніяк не можна твердити, що автохтонний православний зпід Рівного** (додамо від себе: і зпід Пінська, Берестя, Холму чи Томашева) **є іншого національного походження, ніж такий самий селянин зпід Звягеля"...**

Отже при двох політичних типах — громадянин СССР і громадянин Польщі — **існує лиш один національний тип, себто: скрізь той самий українець.**

„П. Гертих — каже „Волинь" — увів засадничо фальшиві елементи, які, очевидно, не можуть бути підставою до справжньої політики"..

Поминаючи ту групу волинських „політиків" (дуже численних), які політикують лише для гроша, для карієри, „Волинь" повчає своїх необачних земляків - політичних знахорів:

„Памятаймо, що є така наука, яка зветься історією... Вона записує факти, які були вислідом чиєїсь однаково поганої, як і доброї політики". Тому-то за висліди політики непокликаних людей треба платити часом дуже солоно".

Стаття „Волиня" дуже симпатична й дуже на часі. Цілковито ясно, що місцеве польське населення має вже досить протиукраїнського політиканства ріжних напливових елементів і що від їх „діяльности" життя вже ледви беться.

Признаючи вповні значіння згаданої статті **та відвагу редакції, не можемо погодитися з тим, що все сказане в ній відноситься майже виключно до „народовців".** Хіба таких самих „політиків" не бачимо поза ними скрізь і всюди? В усіх закутках і клітинках життя?

В цьому й головне нещастя Волині.

В. О-ський.

З польської преси.

„ПРОСТО І ПО ЛЮДСЬКИ".

Такий наголовок має стаття п. (мар. с.) у „Газеті Польскій" (ч. 107. з 29-го квітня ц. р.) про українську справу. „Просто і по людськи" хоче п. (мар. с.) говорити з українцями про наладнання польсько-українських взаємин. Оту ідею: говорити „просто з по людськи" навела йому пригода одного польського майора, якому трапився дефект авта на гостинці недалеко від українського села. За той час, коли направляли, майор підійшов до трьох селян, які — читаємо — „похмуро дивилися на мундур польського офіцера і на знерухомілу на гостинці польську машину". Селяни — читаємо далі — розбалакалися, а той, що найпонуріше дивився і тримався збоку, наприкінці розмови сказав: „Ех, пане майор, якби ми так як сьогодні завжди говорили, — чоловік з чоловіком, просто і по людськи, лекше було би жити і вам і нам".

„Ця картина — каже автор — станула мені в памяті, коли я читав статті українських публіцистів, що торкалися справи якоїсь нової польсько-української нормамалізації.

Автор пише про те, що українські публіцисти висловлювали жаль з приводу зради дотеперішніх закордонних „протекторів", остерігали перед шуканням нового „протектора" і вкінці виступили з більш конструктивними заявами. Мало цього — каже автор — за цим прийшли факти, як ось постава УПР до справи протилетунської позички...

„Постава, яку заняла українська людність на численних зібраннях, що що інше внутрішні польсько-українські спори і що інше оборона границь Річипосполитої перед спільним ворогом. Таке становище назіть по попередніх нещасливих досвідах створює площину до щирого порозуміння під умовиною що воно буде висловом тривкої і непохитної волі, але не конюнктуральною ефемеридою".

Автор каже, що українські публіцисти підкреслюють, що прийшла пора, щоб унормувати польсько-українські взаємини, нарікають, що нераз простягнена до згоди українська рука зависала в повітрі та вкінці скаржаться („Діло"), що в польській прилюдній опінії замовкли від деякого часу голоси, що накликували до польсько-українського порозуміння. Автор так пояснює цю мовчанку:

„Але-ж важко було вимагати від польських „конструктивістів" сліпоти. Важко вимагати, щоб вони не добачували ворожої супроти польської держави настанови українських суспільних, господарських та освітніх організацій, які мали служити культурному розвиткові українського громадянства, а служили чужій державній рації (!?! — ред. „Діла"). Життя доставило занадто багато доказів на те, яким саме цілям служили здобутки осягнені м. ін. завдяки нормалізації (!).

Автор дуже дивується, що українці беруть полякам за зле їх акцію в напрямі „закріплення польського стану посідання на південно-східних землях та охорони польської людности перед денаціоналізацією" (?!). Він каже:

„Хочемо запитатися, на якій підставі українські діячі, які стоять на сторожі власного стану посідання, відмовляють нам морального права до такої самої оборони?"

Хотіли б ми на цьому місці запитати автора статті п. (мар. с.), чи і тут він, у цій справі теж, говорить „просто і по людськи"? Навіть про ту денаціоналізацію польської людности? Справді, дуже жалуємо, що не маємо змоги відповісти на те „просто і по людськи", не маємо змоги з незалежних від нас причин. Пан (мар. с.) у такій дискусії у кращому положенні від нас.

Автор статті, шукаючи за перешкодами в наладнанні польсько-українських взаємин пише:

„Чи правильна сама засада політичних торгів, засада „до ут дес" між державою і ґрупою її громадян, засада віддавна відкинена в польських політичних відносинах, але яка покутує ще в нормалізаційній концепції. Засада пережита, збанкротована, абсурдальна у пристосуванні до поняття новочасної держави, не могла принести сподіваних овочів. Треба їх шукати на іншій дорозі.

„Не можна ставитися до південно-східніх земель як до кусня України, прифастригованого штучно до Польщі і до українських політиків, як до сторони, що договорюється з польським урядом. Земля тих воєвідств входить інтеґрально й нерозривно у склад Річипосполитої, разом з усією національно мішаною корінною людністю. Треба уложити взаємні відносини тієї людности і працювати над їх поправою, треба вязати її справді і глибоко з життям, не на засаді торгів, але через асиміляцію держави. Здаємо собі справу, що успіх того процесу залежить також і від нас, поляків, але доки добра воля українських політиків не зийде з области фраз, доки не стане життєвою правдою, ми самі нічого не порадимо.

„Як можна вимагати від нас прихильного без застережень відношення до українських організацій, як довго не маємо переконання, що ті організації з буцімто (!) культурними й господарськими цілями не стануть виклювальнями бацилів ненависти чи навіть арсеналами зброї вкутої проти польської держави".

Автор наводить такий вислів якогось свого співрозмовника: „То втинайте голови ірредентистам, але не робіть дискримінації у відношенні до зовсім льояльних громадян української національности". І каже:

„Поможіть нам відріжнити, відріжтеся виразно від тамтих. Хочемо встерегтися перед трагічними у наслідках помилками. Не маємо наміру вести самогубної політики й „годувати вужа на власних грудях". Не маємо ніякої потіхи з млявого, опортуністичного „льоялізму" одної частини українського громадянства при виразно сепаратистичній настанові другої. Подбайте, щоб зрозуміти свою ціль у розвитку польської Річипосполитої та в її могутности, ціль спільну з нами. Тоді не замкнемо перед вами дверей і ваша рука не зависне у повітрі. Виявім добру волю не в декляраціях, але в житті, кожного сірого дня".

Насувається ціла низка відповідей і арґументів на всі ті твердження і заклики п. (мар. с.). Та щож! Не можемо собі дозволити, щоб відповісти „просто і по людськи", отак від щирого серця. І саме те, що ми не можемо відповісти так, як хотіли би і як цього вимагала би справа, є одною з основних причин, що справи польсько-українських взаємин не можна поладнати.

Нові анґлійські пропозиції для Німеччини.

ГЕНДЕРСОН ДІСТАВ НОВУ МІСІЮ? — ҐАРАНТІЇ АНҐЛІЇ І 30 ЗАГРОЖЕНИХ ДЕРЖАВ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ?...

ЛЬОНДОН, 29. 4. ПАТ. Льондонські часописи повідомляють, що сер **Невіль Гендерсон дістане доручення побачитися якнайшвидше з мін. Рібентропом, щоб дістати від нього вияснення щодо деяких точок вчорашньої промови канцлера Гітлера, зокрема щодо заяви, що канцлер буде щасливий, якщо йому вдасться навязати з Великою Британією переговори у справі нової морської умови.** Велика Британія хоче запитатися німецький уряд, що означає те речення у промові Гітлера та якого роду нову умову могла б Німеччина заключити. Британський уряд буцім то теж зажадає вияснення щодо пропозицій, які зробив канцлер у відповідь на домагання през. Рузвельта дати ґарантії 30 державам, що їх він згадав у своїй відозві. Амбасадор Гендерсон **буцімто має підкреслити із натиском перед Рібентропом, що теперішню політику Великої Британії несправедливо оцінюють у Німеччині як політику окруження.** Амбасадор Гендерсон має вказати на те, що анґлійська політика змагає тільки до цього, щоб втримати мир в Европі та оборонити европейські держави перед агресією.

Крім того сер Невіль Гендерсон має заявити, що в деяких означених умовинах британський уряд був би готов разом з іншими державами дати Німеччині ґарантії проти якоїнебудь агресії, якщо Німеччина погодиться, що Велика Британія вжие свого впливу на, згаданих у відозві Рузвельта, 30 держав, щоб вони дали Німеччині ґарантії ненападу.

Новий акт протисовітського терору.

ХАРКІВ, (АТЕ). В Харкові виконано новий акт протисовітського терору. Невідкриті досі справники напали у вечірніх годинах на секретаря районової комуністичної організації Садина, який вертався з партійних сходин та кількакратно стріляли до нього з револьверу. Важко раненого комуніста перевезли до лічниці. Совітська влада почала розшуки за терористами, які на підставі здогадів походять зпоміж робітників, яких викинули з фабрик на підставі недавніх декретів, що загострювали умовини праці.

Відгомін промови Гітлера.

У ЛАТВІЇ.

РИГА, ПАТ. Промова канцлера викликала в латвійських політичних колах дуже сильне враження та як можна сподіватися по першій реакції, вважають її чинником нового загострення в Европі. Цього роду настрої лучать передовсім з тою частиною промови, що торкається виповідження пакту з 1934 р. та з домаганнями у справі Данціґа й коридора. Промова Гітлера була темою нарад сьогоднішнього засідання ради міністрів.

У БЕЛЬҐІЇ.

БРІССЕЛЬ, ПАТ. Бельґійські політичні кола вважають, що вчорашня промова канцлера Гітлера не багато змінила в дотеперішній міжнародній ситуації. Прихильники політики невтральности й незалежности сподіються, що Бельґія й надалі залишиться поза скобками міжнародніх комплікацій.

В АНҐЛІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Підчас відчиту, що його трансмітовано радіом у Злучених Державах, Черчіль заявив, що тон і зміст промови Гітлера творить деякий поступ у порівнянні з його попередніми промовами. Черчіль є тієї думки, що цю поправу можна завдячувати відозві Рузвельта, відродженню ідеї взаїмної допомоги в Европі, консолідації внутрішньої ситуації у Франції та британському зброєнню. Слід ясно й виразно сказати — заявив прелеґент — що тільки самі слова не вистачать до привернення підорваного довіря, доки за словами не підуть і діла. Зірвання пакту про ненапад із Польщею треба вважати за найважнішу точку промови канцлера Гітлера, яка творить нове вогнище неспокою.

ЮГОСЛАВІЯ.

БІЛГОРОД, ПАТ. Вся югославянська преса заміщує на перших сторінках промову Гітлера, підкреслюючи в наголовках і піднаголовках головні частини промови.

У ВАТИКАНІ.

ВАТИКАН, АТЕ. На підставі опінії Ватикану, промова Гітлера була мирна, одначе в тоні мала вона гострову відповідь для през. Рузвельта. Крім того промова Гітлера дала ворогам Рузвельта в Америці матеріял до нападу на нього.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Середа, 1 травня 1889.

ЕЛЯСТИЧНА СТИЛІЗАЦІЯ.

Заходом польської демократичної партії відбулося у Львові віче представників галицьких міст у справі виборів до сойму. Це віче ухвалило резолюцію що міські посли мають „заступати справедливі домагання русинів“. У звязку з тією резолюцією „Діло“ писало:

„У пятій точці мова про те, що майбутні міські посли мають заступати справедливі домагання русинів щодо признання прав руської мови і взагалі займати супроти русинів справедливе становище, овіяне духом згоди і т. д. Ми вдячні міському вічу за ствердження, що досі польські посли не займали такого справедливого становища супроти русинів. Але з другого боку буде виправданий наш заміт, що стилізація цієї точки дуже елястична. Там сказано, що майбутні посли мають заступати „справедливі“ домагання русинів. А що-ж лекшого, як сказати потім, що це або інше домагання русинів „несправедливе“, „передчасне“, „за далеко йде“ або „сіє роздор“ між обома народами, „сепаратистичне“? Та-ж так елястично кодифіковані і наші краєві шкільні закони, де звичайно сказано „ведлуґ потшеби“.

ЩОБ НЕ ВХОДИТИ В КОНФЛІКТ З ЦЕНЗУРОЮ.

Про відносини поляків до Росії дістала „Політіше Кореспонденц“ з Петербурга таку вістку: З тону, в якім від якогось часу промовляє польська політична преса, можна би думати, що між поляками настала якась зміна в користь Росії. Навіть російська преса запримітила це і почала вже робити з цього всякі і далекосяглі висновки. Але так не є; тон польської преси не має ніякого звязку зі зміною у поглядах поляків щодо Росії, бо коли польська преса виступає тепер менше проти Росії то тільки тому, щоб не входити в конфлікт з російською цензурою“.

Расизм у Совітах.

МОСКВА, (АТЕ). В СССР чимраз частіше проявляються расистівські течії. В останніх часах кількох професорів медичного інституту в Ташкенті займають позитивне становище до расизму.

Між ін. проф. Захарченко обговорює расизм у лікарському підручнику п. н. „Курс нервових недуг“. Також інший учений, проф. Матвеєв займається проблемою ерархічної вищости рас. Проф. Шляхтін доказує нижчість східних рас у порівнянні з европейцями.

Найхарактеристичніше те, що совітська влада не вживає ніяких заходів, щоб зліквідувати таких явних ворогів комунізму з уваги на те, що расистівські теорії, які проповідують совітські вчені, висувають московський нарід на провідне місце.

Еміґраційні справи.

РОЗПОРЯДОК У СПРАВІ ВІЙСЬКОВИХ ДОКУМЕНТІВ.

На основі розпорядку, що обовязує від 1. квітня 1939 р., всі мужчини, що виїзджають за кордон, обовязані зложити в Команді Району Доповнень (ПКУ) всі військові і поборові документи, а саме: військові книжечки, книжечки стану старшинської служби, мобілізаційна карти, посвідки з побору, посвідки про реєстрацію та всякі інші військові посвідки.

На зложені військові чи пак поборові документи Команда Району Доповнень (ПКУ) видасть посвідку, без якої не можна переступити границь Польщі при виїзді на чужину.

Цей обовязок не відноситься до мужчин, які осягнувши 17-ий рік життя, не були ще зареєстровані і до мужчин понижче 17-ого року. як також до мужчин, уроджених в 1887 р. і старших.

ОШУКАНЦІ ПРИ РОБОТІ.

В околицях Мостиськ появились ошуканці, які ходили по селах і пропонували вироблення документів на виїзд до Арґентини, вимагаючи за вироблення документів 800 зол. і побираючи як завдаток по 5 зол. Ошуканці покликувались на Еміґраційний Синдикат, заявляючи, що їх вислано урядово для рекрутації на виїзд до Арґентини. Ошуканців скоро здемасковано і їхню злочинну діяльність припинено.

Подаючи це до відома заінтересованих у виїзді, звертаємо увагу, що нема ніяких висланників чи агентів, які мали би право ходити по селах і полегоджувати передвиїздові формальности. Перед всякими того роду типами населення повинно бути обережне віддавати їх в руки поліції.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО БРАЗИЛІЇ В 1939 Р.

Бразилійський консулят повідомляє, що квота признана для Польщі на 1939 рік, є коло 1.000 осіб від 1. року життя. Квота віз для нерільників цілковито вичерпана.

У рямцях визначеної квоти можуть старатися про візи рільничі родини і самітні рільники. Віза коштує 10 зол. Виїзджаючі можуть поселюватися в Бразилії індивідуально. У звязку з тим могтимуть виїзджати лише такі рільники, які докажуть, що мають у Бразилії свояків або знайомих, котрі дадуть їм поміч по приїзді. Усі рільники, що прибувають до Бразилії, мусять займатися рільництвом принайменше 4 роки.

Одночасно з новими приписами визначено показові квоти, що їх вимагають від рільничих родин, які їдуть до Бразилії. Висота тих квот узалежнена від того, чи родина має свояків або знайомих в Бразилії та який склад родини. Висота квоти вагається від 1.000 до 300 зол. Самітні рільники, що їдуть до своїх родичів, є вільні від показової квоти.

Документи, що їх вимагають від осіб, які зголошуються до виїзду, є такі: пашпорт, свідоцтво моралі за останніх 5 літ, свідоцтво здоровля означеного типу, свідоцтво професії для всіх осіб повище 18 літ життя за вийнятком жінок, що їдуть у товаристві чоловіків, метрика уродження, посвідка цивільного стану і 5 фотографій.

Ті, що бажають виїхати до Бразилії, не можуть ліквідувати своїх господарств, доки не дістануть повідомлення з Еміґраційного Синдикату

ДОДАТКОВІ ПОСВІДКИ ДЛЯ АРҐЕНТИНСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

Арґентинський консулят повідомляє, що всі особи, які складають подання, щоб дістати дозвіл на вїзд до Арґентини, мусять предложити посвідку польської влади, що живуть вони у Польщі щонайменше від 5 літ У кожній посвідці мусить бути сказане, чи особа, яка складає подання, живе в Польщі від уродження або від кілько літ.

МІН. МАРКОВИЧ ВЕРНУВСЯ З БЕРЛІНА.

БІЛГОРОД, 29. 4. Вчора вечором вернувся з Берліна югославянський міністр закордонних справ Маркович.

РАЙ КАРР. 4)

Стримане слово.

Джім Гартій не тратив часу і ударом великого пальця до задньої стіни крамниці дав знак, що бажає собі дуже приватної розмови з самим Абдулем Алі.

Продавець „дивного дива“ був товстенький і жвавий чоловічок а його обширна муслінова сорочка і штани додавали ще заокруглених ліній цілій фіґурі.

— Чи маєте ви якісь справді гарні вироби з черепашини, Абдуль Алі?

— Чому би ні, пане Гартій! У мене найгарніші речі з цілого Меданга. Маю намиста, бранзолети, шпильки, візерунки Будди,... все з черепашини, що лиш захочете.

— Ну, покажіть! Але памятайте, тільки найгарніше!

З усіх закутків поличок, із найскритших шуфляд і з найменше підозрілих місць повитягав Абдуль Алі щонайліпші дрібнички. Смагле його лице сяло радістю. А коли Гартій став випитувати за ціну і не робив ніяких закидів, лице його ще більше розяснилось. Тут вже напевно був добрий бізнес!

Деякі з черепашиних виробів вони повідкладали на бік і Гартій виявив продавцеві ввесь свій плян. Всі ціни треба піднести щонайменше на сто відсотків вгору, а коли купно буде закінчене, то Гартієві припаде половина чистого зиску.

Дуже радо пристав Абдуль Алі на таку пропозицію. — Але хто — спитав — є по купець?

Гартій зареготався.

— Ти хочеш це знати, старий злодюго? Якби я виявив тобі його імення, то я мусів би свиснути на всю мою провізію. Ти підеш до нього і продаш йому свої рарити без моєї допомоги.

Продавець запротестував обома руками проти такого безосновного підозріння.

— О ні, ні, мій пане. Так я ніколи не поступаю! Я чесний.

— Так, так, я цьому вірю! Але таки не довідаєшся його прізвища. Нині вночі ми оба зустрінемо його в десятій годині. Будь готов на чверть перед девятою, бо я прийду.

Олдфой сторожко доплентався до темної готелевої кімнати. Але жінка його не спала, а лежала собі у гарній позі на постелі.

— Кудиж ти ходив, Парсефале? Думаю, що це не дуже гарно з твого боку. Я тут лежу, що голова мені тріщить від страшного болю, а ти собі виходиш і лишаєш мене цілими годинами і я годинами...

Тут голос її урвався і вона з міною ображеної княгині нахлюпала собі кольонської води на хусточку, щоб приложити її до чола.

— Дійсно, дорога моя, мені тебе дуже жаль. Ти спала, отже я думав собі...

— Так, так, ти все лиш про себе думаєш Всі ви мужчини такі самі!

Тут заплющила очі і тим дала зрозуміти що вся дискусія на цю тему скінчена.

Пані Олдфой була гарненька. Навіть її найбільші противнички це признавали. Краса її була з типу статуеткової краси, що завдячувала свій ефект рисам губ і носа, що зазначували рішучі лінії, вказуючи на рішучість та впертість.

І коли так її чоловік дивився на неї, гадки його зверталися до Джіма Гартія у Деметрія-довому барі. Той чоловяга спекався своєї жінки! Що за відвага! Хоча, розуміється, форма розлуки не була гарна. Він, Олдфой, ніколи не міг би так поступити. Врешті, він любить свою жінку.

(Продовження буде)

10-ліття видавничої кооперативи „Хортиця“ у Львові.

Під кінець 1928. р. група еміґрантів з Наддніпрянщини заснувала у Львові видавничу кооперативу **„Хортиця“**. Ця назва символізувала ситуацію, в якій опинилась українська інтеліґенція Наддніпрянщини по програній війні України з большевицькою Москвою, будучи примушена обставинами покинути рідні сторони, і мала стати програмою діяльности кооперативи — гуртувати борців пера за національну справу, кувати духову зброю для боротьби з ворогом, що опанував рідну землю. Кооператива увійшла в життя 1929. р., а свою діяльність почала в 1930. р. і за десять років свого істнування оправдала подекуди своє призначення, видавши низку публікацій, що є дуже поважним вкладом у нашу літературу.

Перший рік істнування кооперативи минув на приєднуванні членів, також на збиранні уділового капіталу, а видавничо-торговельна діяльність почалася щойно в 1930. р. і розвивалася нерівно з деякими хитаннями, як це видно зі звіту.

На цьогорічних загальних зборах „Хортиці“ 16. IV. Управа кооперативи, представляючи зборам звідомлення з діяльности кооперативи за 1938. р., подала також історичний огляд діяльности кооперативи, з якого виходить, що кооператива з маленьких початків, розвиваючись поволі, виказує в останніх роках тенденцію вирости на поважне видавниче підприємство.

За 9 років кооператива видала 11 книжок і 2 числа періодичного видання „За Україну“, разом 13 публікацій, у кількости 42.200 примірників. Обороти кооперативи за цей час дають суму 30.800 зол.

За роками видавничо-торговельна діяльність „Хортиці“ виглядає так:

Рік	Число видань	Число примір.	Число аркуш.	Сума оборотів зол
1930	1	3.000	18.000	709
1931	1	3.000	42.000	1.564
1932	—	—	—	4.050
1933	2	13.000	59.000	1.413
1934	1	4.000	48.000	2.923
1935	—	—	—	1.370
1936	3	9.000	87.500	3.115
1937	2	5.000	66.500	7.475
1938	3	6.200	87.750	8.182
	13	15.200	409.000	30.800

В 1939. р., до загальних зборів, кооператива видала одну книжку в кількости 2.000 прим. і 20.000 задрукованих аркушів; у проекті є видати ще найменше дві книжки.

Це скромні числа, але вага їх досить поважна, бо видано книжки справді вартісні. Згадати хочби повісти з часів української визвольної боротьби Ф. Дудка „Чорний крук“ і „Прірву“, С. Русової „Мої спомини“, Ю. Липи „Призначення України“, його „Нотатник“ т. III., І. Борщака „Войнаровський“.

Крім своїх видань кооператива мала спочатку в комісовій продажі, відтак докупила на власність низку книжок Ю. Липи, виданих ним власним коштом (Нотатник т. I. і II., „Бій за українську літературу“) та книжки його пскійного батька Ів. Липи („Оповіді про смерть“, „13 причт“), а також книжку М. Ковалевського „Україна під червоним ярмом“. Все це вартісні речі і читані.

Із звідомлення Управи кооперативи за 1938. р. довідуємося, що кооператива має 47 членів, переважно наддніпрянців. Власних капіталів на уділах, резервах і спеціяльних фондах є 2.307.49 зол.; чужих капіталів в обороті є 1.799.37 зол. Запас товарів по собівартости — 5.306.28 зол., інші позиції активів 329.47 зол. При обороті 8.182 зол. кооператива мала доходу брутто 2.990.60 зол., по потрученні коштів ведення в сумі 1.537.45 зол. чистого зиску було 1.428.89 зол., який загальні збори, згідно з внесенням Надзірної Ради приділили в цілости до резервового фонду.

Такий вислід торговельної діяльности кооперативи осягнено головно завдяки безплатній праці членів Управи кооперативи. На подану вгорі суму коштів ведення складаються головним чином канцелярійні видатки, порта тощо та оплата працівника, занятого при експедиції видань.

Загальні збори прийняли звіт Управи до відома, висловлюючи подяку Управі „за солідне й успішне ведення справ кооперативи“. Заслуженим адміністратором видавництва від початку його оснування є п. А. Петренко.

На зборах переведено вибори Надзірної Ради й Управи кооперативи на нове трьохріччя. Склад обох органів лишився майже незмінний. Надзірна Рада далі складається з: В. Дорошенка (голова), В. Сімовича (заступник голови), М. Тарановича (секретар), С. Магаляса і М. Струтинського. Управу становлять: А. Жук, А. Петренко і Ф. Дудко. **А. В.**

Французька преса про промову Гітлера.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса дальше подає згадки про промову Гітлера під малими наголовками, підкреслюючи, що він постійно повторює те саме.

„Пті Парізіен“ уважає, що зірвання договорів з Польщею та Анґлією — це жести іритації. Гітлер інакше відноситься до Анґлії, Франції та Польщі, намагаючися розбити союз тих держав. Цей „маневр, шитий білими нитками“ не дасть ніякого висліду: три союзники будуть триматися ще сильніше.

Як подає „Пті Парізіен“, британське радіо додало до промови Гітлера іронічний коментар: Якщо Німеччина — мовляв уважає себе загроженою, Анґлія також готова дати їй ґарантії...

„Фіґаро“ уважає, що промова призначена для внутрішньої пропаґанди.

„Ексцельзіор“ називає промову Гітлера „заклопотаною казуїстикою“ та стверджує, що запевнення безінтересовности супроти Франції тратить вартість, бо Гітлер підтримує всі італійські домагання.

На сторінках „Ордру“ Пертінакс робить подібне помічення: Гітлер — мовляв — відбирає одною рукою те, що дав другою. Гітлер не торкається справи Альзації та Льотаринґії, але натякає, що резиґнація з цих земель не може бути безінтересовним дарунком. Пропозиція нового договору під адресою Анґлії та Польщі не має великої вартости: ані Льондон, ані Варшава не схотять другий раз купувати того, що їм відібрано. Ані одного ні другого договору не заключено даром.

Скарбова палата в Тернополі.

ПОСТАНОВИ РАДИ МІНІСТРІВ.

ВАРШАВА, ПАТ. Рада міністрів ухвалила розпорядок про утворення скарбової палати в Тернополі, приняла законопроєкт про ратифікацію польсько-французького митного порозуміння з березня 1939 р., законопроєкт про переміну вищої школи військової інженерії на військову академічну школу, приняла розпорядок про емеритальне відшкодування за нещасливі випадки залізничників та затвердила новий статут головного статистичного уряду.

Бувший міністр Іден на військових вправах.

Бувший міністр закордонних справ Анґлії, Іден, відійшов на вправи в територіяльній армії. Іден має ранґу майора, йому тепер 42 роки. Підчас світової війни був капітаном на французько-бельґійському фронті. Тепер хотіли Іденові віддати команду батерії, та він відповів, що не є як слід обзнайомлений із новими методами боротьби, тому прийняв лише становище заступника команданта батерії.

—o—

Нові німецькі відзначення для чужинців.

БЕРЛІН, ПАТ. Гітлер поширив ступні „ордеру заслуги німецького орла“, що його дають чужинцям. Нова кляса ордеру — „великий хрест ордеру німецького орла в золоті“ даватимуть за незвичайні заслуги — рівночасно могтиме його мати лише 16 осіб. За військові заслуги даватиме Німеччина „ордер німецького орла з мечами“.

ГРЕЦІЯ НЕ ВІДСТУПИТЬ НІЯКОЇ ЧАСТИНИ СВОЄЇ ТЕРИТОРІЇ.

АТЕНИ, ПАТ. Стверджують, що поголоски зі закордонної преси, немов би грецький уряд провадив розмови про територіяльні уступки, є неправдиві. Грецький уряд рішуче не вестиме ніяких розмов у тій справі.

—o—

ЗАСІДАННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ РАДИ МІНІСТРІВ.

РИМ, 29. 4. ПАТ. Сьогодні в год. 11. відбудеться засідання італійської ради міністрів під проводом Мусолінія.

—o—

РУМУНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ?

З Букарешту повідомляють, що там сподіються після повороту мін. Гафенку з подорожі по зах. Европі нав'язання переговорів у справі румунсько-німецького пакту неаґресії.

—o—

НИНІ РУЗВЕЛЬТ ВІДПОВІСТЬ ГІТЛЄРОВІ.

Нині, в неділю, отвирають світову виставу в Ню-Йорку. Колиб дописала погода, то першого дня виставу відвідає міліон осіб. Інавґураційну промову виголосить президент Рузвельт. Промова ця буде відповідю на промову канцлера Гітлера

ПОЛЬСЬКА ВІДПОВІДЬ ГІТЛЄРОВІ.

Міністр Бек на другий тиждень виголосить промову на пленарному засіданні сойму, якого речинець ще не устійнений. Промова ця буде відповіддю польського уряду на промову канцлера Гітлера.

АРЕШТУВАЛИ КОРФАНТОГО.

ВАРШАВА, ПАТ. 29. квітня зголосився до прокураторії у Катовицях Войтіх Корфанти, що скривався від кількох літ закордоном. На приказ прокуратора Корфантого арештували та замкнули у вязниці до диспозиції апеляційного слідчого судді для справ виїмкового значіння у Варшаві, який веде проти нього судове слідство.

ГОЛЯНДСЬКІ ФОРТИФІКАЦІЇ.

ГАГА, ПАТ. Гурт журналістів у товаристві старшин звидів погранччя Голяндії, щоб пізнати стан оборонних укріплень.

Працюють над ними, днем і нічю, вздовж цілого східного та південного погранччя краю. Також голяндське побережжя сильно укріплене.

НОВИНКИ

1 ТРАВЕНЬ — ПОНЕДІЛОК

Ст. ст. 18. квітня 1939.
Івана прп.
Лат. Филипа і Якова.
Сонце: схід — 4.01, захід 18.42.
Місяць: схід — 11.00, захід — 3.24.

Завтра. 2. травня. Вівторок.
Ст. ст. 19. квітня 1939.
Івана Ветхопечерського.
Лат. Жигмонта.
Сонце: схід — 3.59, захід 18.43.
Місяць: схід — 18.14, захід — 3.54.
Післязавтра. 3. травня. Середа.
Ст. ст. 20. квітня 1939.
Теодора.
Лат. Найдення Ч. Хр.
Сонце: схід — 3.58, захід — 18.45.
Місяць: схід — 19.25, захід — 4.26.
Повня в год. 14.15.

— **Чергове (99) число „Діла"** появиться щойно у вівторок рано з датою 3. травня тому, що в понеділок з приводу 1-травневого свята друкарські робітники не працюють.

— **Веселий вечір** танків, гумору і пісні уладжує Ліга охорони звірят у суботу 6. травня ц. р. у салі Педагогічного Т-ва при вул. Зімовича ч. 17. Початок в год. 20.30 вечором.

— **Вийшов на волю.** З арешту у Станиславові вийшов на волю — як повідомляє „Робітничий Голос" — п. Андрій Голота, якого поліція арештувала 26. лютого ц. р. після переведеної ревізії 21. лютого ц. р. По переведенім слідстві, яке не виявило нічого каригідного, п. А. Голота вийшов на волю.

— **Гімназія „Рідної Школи" в Рогатині** подає до прилюдного відома, що з днем 1-го травня „Учительська Громада" в Рогатині відкриває приготовляючий курс до першої кляси гімназії. Ближчі інформації в Дирекції гімназії.

— **УТГІ далі працює.** Як нас повідомляють, Український Технічно-Господарський Інститут Позаочного Навчання в Подебрадах і за змінених умовин продовжує невпинно свою працю. Лиш подекуди змінилась адреса Інституту, тобто до звичайної назви Інституту — Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady — треба додавати: Protektorat Böhmen, Deutschland. Цими днями виходять з друку два нові курси: 1) Технольогія води і прохолодні напої та 2) Виріб цеґли й дахівки.

— **Артисти державного театру Карпатської України** по траґедії в Хусті розбрилися по світі. І так балетмайстер і шеф-режисер Володимир Лібовицький — по виході на волю — приїхав тепер до Праги, де підготовляється до турне з балетом по Европі. В репертуарі має теж український балет. З інших артистів державного театру А. Шереґій перебуває в Югославії, Е. Шереґій у Хусті (замкнений), д-р М. Самойлович з дружиною у Празі, В. Лакатошівна в Мукачеві, В. Богданівна в Ужгороді інші артисти перебувають далі в Хусті або у батьків у Карпатській Україні. Майно театру „Нової Сцени" мадяри сконфіскували.

— **Сколе має сензацію.** Пишуть нам: 7-ох молодих хлопців у віці 14—18 літ, учні й робітники, вибралися кудись у ліси і від 25. IV. нема про них ніякої вістки. Всі вони перебувають імовірно в якійсь криївці в горах. Батьки цих хлопців затривожені. Їхні сини покинули працю й науку та подались невідомо куди і пощо. За деякими з них вже вислано стежні листи. В групі цих „Робінзонів" є 2-ох українців.

— **Дитина предметом екзекуції.** Калуська мешканка Р. І., яка веде зі своїм мужем процес за сепарацію, дістала уповажнення відібрати від мужа свого 3-літнього синка. Тому, що муж не виконав того наказу суду, коморник подався до мешкання пізваного, але не міг відібрати дитини, бо пізваний сховав її. Навіть інтервенція поліції не помогла перевести екзекуцію.

— **Краєва хроніка.** У Чайковичах, пов. Рудки розлючена корова пробила тричі селянку Анну Беринду, яка померла по 4-годинних муках. — У Забірю, пов. Рава Руська, 18-літній Недільський убив ножем хлопця Дячка. Поліція арештувала вбивника. — В Тернополі повісився у свому помешканні 58-літній Манес Дерер, батько семеро дітей. Причиною самогубства був дволітній брак праці.

— **Смерть двох українських священників.** У лічниці в Ню Йорку помер 28. січня ц. р. о. Олександер Павляк, парох при українській греко-католицькій церкви Успення М. Б. у Бейонн, Н. Дж., у 59. році життя. О. О. Павляк уродився в Полівцях, пов. Чортків. По скінченні студій та висвяченні в січні 1904. р. був три роки професором в українській академічній гімназії у Львові. В 1908. році приїхав до Злучених Держав, де ревно душпастирював до кінця свого життя у кільканадцятьох громадах. Брав теж активну участь у т-ві „Провидіння", де був головним контрольором. — У лічниці у Нантикок, Па, помер тамошній український греко-кат. парох о. Василь Мереньків у 60. році життя. О. Мереньків уродився в Лавочнім, пов. Стрий. Середні школи й університетські студії скінчив у Львові. До Америки виїхав як вдовець в 1910. р. У Злучених Державах працював як душпастир у багатьох українських громадах, щойно недавно перейшов на парохію в Нантикок, Па, де несподівано занедужав і помер у шпиталі. О. Мереньків був ревним душпастирем, зокрема був відомий як талановитий музика і дириґент. Був членом „Провидіння" від 1924. р.

— **Українець винахідником нового ґрамофону.** Український винахідник Мірко Панейко разом зі своїм приятелем Політом придумав новий фоноґраф. Їх нові фоноґрафи закупили вже деякі міліонери і університети. Знавці стверджують, що цей винахід матиме величезне значіння. Покищо оба винахідники самі виробляють свої фоноґрафи в маленькій фабриці, зладженій у старій шопі. Вони не хочуть продати винаходу. Мірко Панейко є сином українського журналіста і політика Василя Панейка, який по війні осів у Парижі.

— **Чеське золото в Америці.** В американських банках є чеського золота на 20 міліонів долярів, крім того чеських обліґацій на 17,400.000 долярів. Кружляють поголоски, що його заберуть на довг Чехословаччини в Америці.

— **Страшна нужда і голод у Сов. Україні.** Кореспондентка щоденника „Таймс" з Льондону, Вірджінія Ковлс, була недавно в Києві та в селах Київщини. Вона оповідає, що в Києві жахлива нужда. Люди ходять у лахміттях, живляться лише хлібом. Також у крамницях, що їх ведуть москалі, не продають ніяких інших харчових продуктів крім хліба. На селі таксамо люди живуть у великій нужді і не мають нічого крім хліба. Зате військо добре оділе і віджививане. Повстання, каже кореспондентка, в Україні важко викликати, бо там скрізь повно міліції й аґентів Г. П. У. Польська преса пише, що на Сов. Україні, зокрема у Винницькім районі, панує страшний голод. Населення втікає масово з колхозів до міст. Міліція і Г. П. У. силою стримують наплив голодного українського населення до міст.

— **Буревій у Мексику.** Циклон, який шалів у Мексику, знищив північну частину стейту Нуева Леон у смузі, довгій на приблизно 720 км. та широкій на 80 км. Буревій перервав телеграфічні й телефонічні получення, при чому підчас циклону згинуло 6 осіб і 30 було ранених.

— **Кухар царя помер з голоду.** На залізничій стації Ґренд Сентраль у Ню Йорку арештували 74-літнього старця за жебранину. Його відвезли до арешту, але суддя звільнив його. Арештованим був Олександер Малішев, колишній кухар у Петербурзі. Тому 18 років він приїхав до Америки з жінкою і вів імпортовий бізнес. Пізніше стратив на інтересі і збіднів, а від трьох років зовсім зубожів, бо жінка лежала дома недужа і він не міг заробити на прожиток та лікування. Тому пішов просити за милостинею, але його арештували. Кілька днів по виході на волю він помер дома з голоду, а його жінку взяли до шпиталю. О. Малішев був освіченою людиною і — як кажуть — дуже чесним чоловіком. Його дуже боліло те, що був арештований і мав відповідати перед судом за жебранину.

— **Англійська королівська пара таки виїде в означенім речинці.** „Ексчендж Телеграф" подає, що дата виїзду анґлійської королівської пари залишається без змін і що корабель „Емпрес оф Австралія" відплине з Портсмавту 6. травня ц. р. в год. 3. пополудні.

— **Залізнича і летунська катастрофа.** Недалеко міста Короне і Богаде в Арґентині дійшло до катастрофи вантажного поїзду. 5 осіб убитих, кілька ранених. — Недалеко м. Сиднеї в Австралії впав на землю бомбовіз і розбився. В катастрофі згинуло 4 особи.

— **800-ліття незалежности Портуґалії.** Населення Портуґалії підготовляється до святкування роковин з нагоди 800-ліття незалежности Портуґалії, бо саме в 1.139. р. Альфонс Генрих проголосив себе королем графства „Портуґалії". У звязку з тим відбудеться велика вистава в Лісабоні.

— **Вбивство аґітатора за ширення безбожництва.** Совітський суд у Тулі засудив на розстріл трьох селян, які 24. грудня 1938. р. напали на аґітатора Бабаєва, який ширив безбожництво, і закололи його ножем. Підсудні боронилися тим, що Бабаєв довів до замкнення одної церкви в Тулі і тому його вбили.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЩОСЬ ВИСИТЬ У ПОВІТРІ..." ревія гуртка „ВАРШАВСЬКІ ПЯТЕНЯТА".

Ці пятенята: Круковський, Желіховська, Анджеєвська, Ґерасінський, Корвін-Павловський. Першого памятаємо ще з „Кві про кво"; — дві жінки відомі фільмові артистки, Ґерасінський теж часто грає коміків у кіні, останній нам досі невідомий. Вся ревія переплітає політичну сатиру з легким гумором і поетичними сценками. Круковський — дотепний і свобідний заповідач, капітальний тоді, коли карикатурує Кепуру, Ганку Ордонівну або оповідає свої пляни реформи варшавської опери. Желіховська має широку скалю таланту — від характеристичних сцен до співів і танків. Анджеєвська знаменита у монольозі царівни з казки Андерсена та ґімназистки, яка бігає за автоґрафами варшавських слав. Ґерасінський дає прекомічні типи „сірого громадянина", яндруса та жида. Корвін-Павловський — начальника відділу у розмові зі своїм шефом (телефонічно) і „протеґованим" гостем. 16 пунктів легкої програми, добре обудуманої і дбайливо виведеної. Є з чого сміятися навіть у сумних часах, про як можна там почути неодне дотепне слово.

м. р.

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ПАННИ НА ВІДДАННІ".

Є це продовження фільми, яка кілька років тому мала величезний успіх п. з. „Пенні" із Діяною Дарбін у головній ролі. Три сестри великого банковця за той час підросли, найстарша з них заручена, молодша закохана у нареченім своєї старшої сестри, а наймолодша з них Пені пробує розвязати цей конфлікт двох сестер без їх відома і уводить щораз більшу плутанину в родинне життя. Вона учениця музичної консерваторії, де вчиться співу, знаходить там гарного молодого музиканта і запрошує його офіціяльно до хати, начеб-то свого нареченого. Незвичайно характеристичною постаттю для американських звичаїв є батько дівчат, що за своїми інтересами не має ні хвилини часу займатися домом, ані вислухати своїх доньок, коли вони звертаються до нього в переломових хвилинах життя. Фільма має цілу низку прекомічних сцен, а головна її геройка, як завсіди незрівнянна у ролях недолітка. Фільма як і попередні того самого циклю, матиме безсумніву великий успіх.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О. У. Н.

У справі Антона **Николина** і 27-ох товаришів з Ходорівщини, обвинувачених за приналежність до ОУН, за недозволений перехід на Карпатську Україну і за намагане вступлення до українського легіону, окружний суд у Бережанах переслухав у днях 27. до 29. березня і 3—4 квітня ц. р. на виїздній сесії в Ходорові коло 300 свідків оборони. Між іншими свідками переслухано начальника городського суду в Ходорові п. **Адамовського** на обставину пристосування до підсудних підчас їх **зізнання засобів примусу до биття включно.** Свідок сам переслухував деяких підсудних, зокрема підс. Николина Антона. Підсудний на розправі зізнав, що підчас переслухання поліція його побила так, що в часі переслухування його суддею **Адамовським** він не міг скласти зізнань. Св. **Адамовський** признає, що деяких підсудних поліція забирала до переслухування тоді, коли вони належали вже до його диспозиції як слідчого судді, але поліція переслухувала тих підсудних все таки в судовому будинку. Слідів побиття свідок не видів і ніхто з підсудних на побиття не жалувався. Свідок виключає, щоб до підсудних стосовано якийнебудь примус. Одначе не виключає, щоб підчас переслухування підсудних у суді не був приявний поліціянт на салі. Свідки: **Еміль Гурецький, Іван Гурецький** та інші ствердили, що бачили сліди побиття підс. **А. Николина**, та інших підсудних. Інші свідки зізнавали, що прогульки улаштовувані філією „Сільського Господаря" в Ходорові не мали нічого спільного з політикою, а їх програма була згідна зі статутом. Прогулька молоді до Крилоса відбулася за почином приватних осіб і з тою прогулькою ОУН не мала нічого спільного. У Крилосі учасники прогульки оглянули висліди розкопів, про актуальні політичні справи не було балачки. Табори „Орлів" були дозволені владою, в їх програмі не було нічого нелеґального. Не було військових вправ, лише звичайна руханка. Просвітянські курси і ветеринарійний у Чорнім Острові зорґанізувала філія „Сільського Господаря" та Філія „Просвіти" в Ходорові за дозволом влади на основі програми, що її затвердила влада. Свідки говорили теж про працю та про поведінку поодиноких підсудних і виказували „алібі" деяких підсудних.

Дня 6. квітня відбувалася далі розправа в Бережанах при участи підсудних, бо в Ходорові на основі постанови суду підсудних не було, на якій переслухано дальших свідків оборони, а саме: **Петра Яремчука, Павла Горішного, Богдана Горішного, Святослава Заклинського, студ. мед. у Празі (всі три перебувають в арешті у Станиславові), далі Василя Слівінського, Петра Глушка та Івана Діденка** (оба в арешті у Стрию), які ствердили, що разом з підс. Миколою **Левицьким,** Богданом **Прокоповим** та Антоном **Хомусяком** були в Карпатській Україні. Тому, що попали по переході кордону в руки чеських жандармів, їх арештували і по допитах віддали всіх польській прикордонній сторожі. Підсудних Левицького, Хомусяка і Прокопова підчас кількакратного переслухування на станиці прикордонної сторожі в Людвиківці побили дуже тяжко так, що підс. Левицький не міг ходити, бо ноги йому спухли. Підчас переслухування допитували їх за приналежність до ОУН. Про побиття зізнавали теж інші свідки. Решта свідків як ред. **Глібовицький** зі Львова та інші зізнавали про діяльність підс. інж. Самокішина в таборах „Орлів".

На розправі дня 6. ц. м. не було Миколи Левицького, який в міжчасі підчас ескортування його як свідка на розправу до Львова, утік, вискочивши з поїзду через вікно.

У днях 24. і 25. квітня ц. р. виголосили промови прок. **Вежбіцький** та оборонці: **д-р Франц Коковський, д-р Володимир Старосольський** (зі Львова), **д-р Володимир Бемко, д-р Корнило Трояи** (з Ходорова), **м-р Степан** Іванчук, **м-р Володимир Лоґуш** та **м-р Михайло Степаняк** — усі з Бережан.

Присуд.

Трибунал окружного суду в Бережанах проголосив дня 28. квітня ц. р. такий присуд: І. Увільнив від заміту державної зради: 1) **Михайла Шепного з Чорного Острова, 2)** Василя Спаса з **Гранок Кут, 3) Олексу Сомика** зі Залісців, **4) Михайла Кондрата зі Стрілиськ** Нових, **5) Осипа Барана з Молодинча,** 6) Василя **Вишиваного, студ. філ. з Ліщина, 7)** інж. Миколу Самокішина **з Ходорова, 8) Степана Николина з Бородчиць, 9) Петра Кудлика з Ходорова, 10) Миколу Ганущака з Волчатич.**

II. Інших підсудних засудив за злочин державної зради зі ст. 97. к. к., а саме: **1) Антона Николина з Бородчиць на 4 роки вязниці, 2) Нестора Пухаля з Городища Королівського на 4 роки вязниці, 3) Максима Шевціва зі Стрілиськ Ст. на 2 роки і 6 місяців 4) Осипа Пастернака з Ходорова на 3 роки, 5) Олексу Шальвіру з Бородчиць, 6) Петра Дубовського з Бородчиць, 7) Гринька Пухаля з Бородчиць, 8) Дмитра Кучера з Бородчиць і 9) Михайла Николина з Бородчиць на кару вязниці по 2 роки, з тим, що тим всім кару умовно припинено по 5 років, 10) Василя Телішевського з Дуліб на 6 років, 11) Дмитра** Лушпака **з Городища Корол. на 8 років, 12)** Гринька **Телішевського з Кнісела на 3 роки, 13) Миколу Тітика з Демидова на 5 років, 14) Миколу Левицького з Молодинча на 12 років, 15) Богдана Прокопова з Дуліб на 8 років і 16) Антона Хомусяка з Молодинча на 5 років** з тим, що всім **засудженим** зачислено тимчасовий арешт від 14. серпня 1938. р. крім Миколи Левицького. Далі засудив суд **Миколу Левицького, Богдана Прокопова та Антона Хомусяка** за проступок зі ст. 23. к. к. і ст. 77. закону з 2. IV. 1938 (Д. З. ч. 25, поз. 220), а саме за перехід на Карпатську Україну на кару по 1 році вязниці з тим, що спільна кара не перевищає згаданих кар за злочин державної зради. Всіх позбавлено громадянських прав на час від 3-ох до 8-ох років. Від судових коштів засуджених увільнено. Засуджені приняли присуд спокійно.

ДВА СВЯЩЕННИКИ ПЕРЕД СУДОМ.

Два сумні, похоронні обряди і звязані з тим метрикальні вписи, були недавно причиною карних розправ проти двох греко-кат. парохів перед окружним судом у Чорткові. І так: дня 29. листопада 1938. р. помер у Копичинцях бл. п. Онуфрій Явний. Як свого парохіянина похоронив його гр.-кат. парох о. **Антін Пельвецький** і випадок смерти вписав до книги померших, а про смерть повідомив городський суд у Копичинцях.

Судді, який переводив спадщину, не подобалося закінчення прізвища небіжчика на „ий", тому доручив поліції, щоби ствердила, яке було прізвище покійного записане при хресті. Поліція ствердила, що покійний уродився в Гусятині і там вписано його в метриках хресту гр.-кат. парохії під прізвищем „Явни" і що опісля замешкав у Копичинцях, де одружився в 1906. р. і тоді записано його під прізвищем „Явний".

На цій основі прокуратура притягнула о. Пельвецького до відповідальности за провину зі ст. 287. §. 1. к. к. мотивуючи, що підсудний повинен був зажадати метрики уродин і вписати в метриці померших „Явни", а що цього не зробив, то своїм вписом посвідчив неправду.

На розправі, що відбулась 17. ц. м. виказав підсудний, що у своїх книгах мав лише одинокий впис прізвища Явного з приводу його вінчання і тому таксамо мусів вписати його прізвище в книзі померших.

Суд увільнив підс. о. Пельвецького від вини і кари.

Друга справа торкалася **о. Володимира Ковальського,** гр.-кат. пароха в Коцюбинчиках, якого копичинецьке старосто покарало гривною 20 зол. за похорон померлої трилітньої дитини, до якої мав претенсію латинський парох у Лосячі. Покараний відкликався до суду від рішення старостства в Копичинцях.

На розправі дня 17. квітня ц. р. підсудний виказав, що згадана дитина була охрещена в церкві і вписана у книзі уроджених гр.-кат. парохії. Зате латинський парох у своїм доносі запевняв, що він цю дитину охрестив і навіть предложив судові метрику її хрещення. Суд ухилив старостинський присуд та увільнив о. Ковальського.

В обох справах боронив адв. **д-р Володимир Електорович.**

ЗА ЩО ВЖЕ НЕ ВІДПОВІДАЄ СВЯЩЕННИК?

Учитель Станислав Зазуля з Тухлі приводив шкільні діти до церкви як їхній опікун, але підчас Служби Божої не вставав ні не клякав в означеному часі не зважаючи на знак священника о. д-ра Осипа Сидорова. Міркуючи, що такою поведінкою п. Зазуля ображує релігійні почування гр.-католиків і некорисно впливає на дітей о. д-р Сидорів написав листа до шкільного стрийського інспекторату, в якому прохав наладнати цю справу. Опісля о. д-р Сидорів вислав друге письмо, в якому повідомив шкільний інспекторат, що п. С. Зазуля забороняє дітям носити відзнаки, видані в 950-ліття Хрещення України, з образом св. Володимира Великого, кажучи: „Зжущь теґо чарта". Шкільний інспекторат у Стрию розпочав слідство й по переслуханні свідків доніс до прокуратора, щоб проти о. д-ра Сидорова вніс акт обвинувачення за провину зі ст. 255.

На розправі у Скольому 21. ц. м. о. д-р **Осип Сидорів** заявив, що готов перевести доказ правди і тому суддя м-р Кучинський відложив розправу. Підсудного боронить адв. **Я. Малиняк.**

4-ОХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед трибуналом окружного суду зі Самбора на виїздній сесії у Дрогобичі **відбулася** розправа **проти 4-ох українців: 1) 21-літнього Ярослава Ґавдяка,** ученика технічної школи з Болехова, 2) 20-літнього **Володимира Лівого,** б. ґімназійного ученика, 3) 35-літнього **Миколи Веприка,** жонатого, підсолтиса з Польминович і 4) 38-літнього **Івана Іванчука,** робітника з Тустанович. Прокуратор притягнув підсудних до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 кк. (приналежність до ОУН); крім того підс. В. Лівого за намагане вбивство Степана Попина з Болехович у жовтні м. р.

Суд засудив **Ярослава Ґавдяка і Володимира Лівого по 12 років вязниці, Михайла Веприка та Івана Іванчука по 6 років вязниці.**

Відозви й комунікати.

У СОРОКЛІТТЯ ШКОЛИ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.

В круговороті подій, що їх переживаємо, нема часу думати про минуле. Забуваємо про працю установ, що мають значіння в культурному житті нації. По сороклітніх трудах визначних педаґоґів, що передвчасно відійшли, слід згадати їх працю в Дівочій Школі ім. Т. Шевченка, в цій першій виховній станиці Рідної Школи. Довгі роки була вона нашою одинокою школою. Щиро й жертвенно піклувалося нею громадянство. Вийшло з неї десять тисяч учениць. Сотки зпоміж них працюють по наших установах, школах, тисячі пожертвували своє життя вихованню нових поколінь — як матері. Неодні відіграли ролю в історії наших змагань та досягнень у ділянці національного, економічного й мистецького життя. Для нації з традиціями булоб втратою: не зібрати матеріялів до історії школи. І тому, не зважаючи на теперішню важку й непевну, нераз і грізну ситуацію, Старшина Кружка ім. Ганни Барвінок, що займається Дівочою Школою ім. Т. Шевченка, задумує **вшанувати її сороклітгя святочною академією в дні 11. червня ц. р.** Окрема Редакційна Секція збирає матеріяли до **Пропамятної Книги,** що появиться з кінцем цього календарного року. Щоб ця книга була вартісна й багата змістом, просимо всіх, що працювали й мали звязки зі школою Вп. Учительок, П. Професорів і б. учениць школи, щоб присилали в найскоршому часі: спогади зі шкільного життя, причинки до монографій визначних педаґоґів, а також і спогади зі Семінарії Р. Ш., що разом містилася та співпрацювала зі школою.

Повідомляємо, що вже відбуваються проби хору садівничок і б. учениць під проводом проф. Терлецького кожної неділі від 10 год. у шкільній домівці при вул. Мохнацького 12. Другий хор організує проф. Гриневецький з абсольвенток цієї школи, теперішніх учениць всіх наших львівських ґімназій. Зголошення в домівці школи кожної пятниці в 13-ій год.

Жертви на почесний дар школи приймає Пром-Банк, Львів, Гродзіцьких і на вкладкову книжечку Кружка ім. Ганни Барвінок.

Академія подумана під гаслом: Вущі учениці своїй школі.

Рівночасно того самого дня відбудеться зїзд матуристок з 1929 р. Письменні зголошення участи пресилати на адресу: Марія Мельник, Львів, Мохнацького 12.

Інформації про сороклітгя школи даємо щодня від 12.30 до 13 год. — Телефон 29—179.

Старшина Кружка й Управа Школи.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Ремісника Бурса при вул. Пасічній год. 9.30 рано: старт до Краєвого бігу навпростець.

Грище Білого Орла: год. 8.30 рано мист. Б-кляси **Зоря—Голь.**

Год. 10 рано **Степ—Єдиністка** (Зимна Вода).

Стрий: год. 4 попол. змагання за мист. Окружної Ліги **Україна—Погонь.**

Перемишль: змагання за мистецтво О. Л. Сян—Погонь І. Б.

Броди: змагання за мистецтво А-кляси тернопільської А-кляси **Поділля—ВЦКС.**

—o—

Нові книжки й журнали.

Сьогочасне й минуле. Вістник українознавства, том другий 1939, вид. Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. Сторін 104. Зміст: Олександер Лотоцький: Схід і Захід у проблемі української культури, Михайло Антонович: Козацький проєкт Василя Капніста, Святослав Гординський: Сучасна закарпатська поезія, Іван Зілинський: Мова закарпатських українців, Валентин Садовський: Соціяльно-економічні відносини на землях із українським населенням, Василь Лопатнюк: Минуле й сьогочасне української молочарської кооперації, Володимир Огоновський: Число українців у межах теперішньої Словаччини. Огляди. Рецензії. Наші втрати. Хроніка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Неділя 30. 4. год. 3.30 попол. „Це більше між любов".

Неділя 30. 4. год. 7.30 веч. „Оборона Ксантипи".

Понеділок, 1. V. год. 8. „Наше Місто".

Вівторок, 2. V. год. 8. „Наше Місто".

Середа, 3. V. год. 8. Академія Т. Ш. Л.

Четвер, 4. V. год. 8. „Оборона Ксантипи".

Пятниця, 5. V. год. 8. „Наше місто".

Субота, 6. V. год. 8. „Оборона Ксантипи".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 30. IV. год. 7.30. „Варшавські лятенята".

Від понеділка 1. V. до суботи 6. V. Нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СОКАЛЬ:

30. IV. На полі крови.
1. V. Орфей у пеклі.
2. V. Цариця Грузії.
3. V. Пригода в Черчі.
4. Циганське кохання.
5. V. Слово о полку Ігоревім.
6. V. Кирка з Льолео.
7. V. Зоря над Почаєвом.

КІНА.

АМПІР: „Вакації" (Катерина Гепборн, Кері Грант).

АПОЛЬО: „Кевтуки" з Льоретою Йонг.

АТЛЯНТИК: „Довкола світа за 25 саптимів" (Фернандель).

БАЙКА: „Королівський вязень" і додатки.

БАЛТИК: „Страх перед скандалом", „Жовтий пірат".

ВАНДА: „Не знала кохання" і „Місто у вогні".

ГРАЖИНА: „Забута мельодія".

ЕВРОПА: „Володарка".

КАСІНО: „Людські серця" (Волес Бірі).

КОПЕРНИК: „Панна на відданні" (Діна Дорбін) і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".

МЕТРО: „Пригоди Робін Гуда" з Ерроль Флинн.

МІРАЖ: „Сестри Кей".

МУЗА: „Альпейські осли" з Фліном і Флапом.

ПАЛЯЦ: „Волоцюги" (Щепко й Тонько).

ПАКС: „Американська авантура".

ПАТРІЯ: „Пан без мешкання".

РАЙ: „Голос матері" (Джілі).

РІЯЛЬТО: „Гібральтар".

РОКСІ: „Серце матері" та кольоровий додаток.

СВІТ: „Каучук", „Битва на Бродвею".

СВЯТОВІД: „Ас кер і Китай горить".

СТИЛЕВЕ: „Украдене життя" та ревія.

ТОН: „Нині вечором у Ріца", „Месник".

УТІХА: „Баталія безбожних" і ревія.

ХИМЕРА: „Знахарева дочка" (Паеля Весели).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Венеція".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 30. квітня 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: газетка, огляд ринків рільних продуктів, гармоністи, 8.45 Поздоров. Хліб, скрипька, популярна музика з пл. коло 10.30 після богослуження музика з пл., 10.50 Військ. орх., 11.20 Міжнар. торги у Позвані, 11.45 Огляд часописів, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Київська виправа та відзискання Галичини, 13.15 Орх., 14.40 Трохи пісні трохи слова, 15.00 Новий нар. театр, 16.30 Звук. репортаж, 16.50 Поет.-муз. монтаж, 17.30 Орх., сопран, вок. квартет; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Фрагм. з бігу Рашин-Варшава, 20.00 Легка музика з пл., 20.15 Збірні спорт. вістки, веч. денник, політ. огляд, звук. тижневик програма на завтра, 21.20 Танк. музика, орх., 21.50 „Пані чули, пані Климова", 22.30 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.15 Закінчення програми.

ПОНЕДІЛОК, 1. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „У царстві чмелів", гутірка для старших дітей, 11.15 Три Штравси, пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Ремісник як продавець, Недорога реклама, 13.00 Бах і Гендель, авд. для гімназій, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр уяви для молоді: „Як Мартин найшов батьківщину", „Мартин Консерва", 15.30 Сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Історія, 16.35 Робітничі пісні, хор, 16.55 Культ праці у літературі, 17.10 Словно-муз. авдиція, 17.50 Канал Балтик-Чорне Море, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Львівські наук. варстати, 18.20 Львів у вінку зелені, 18.30 Дута орх., 19.00 Вояцька авд., 19.30 Розр. концерт, нар. капеля, спів, 20.00 Самі не допускаймо до хоріб череди, 20.15 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Фрагменти з опер Р. Штравса, спів, форт., 21.45 Літер. новини, 22.00 Спорт, 22.05 Газифікація Львова, 22.20 Карузо з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ВІВТОРОК, 2. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим: „Марусине щастя", оповідання, пісеньки, 11.00 Для шкіл: Що я бачив у Льондоні, гутірка з муз. для старших дітей, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., Газетка, 14.00 Серед жінок: Моди, форт. твори, **14.30 „Іван Франко" літер. нарис вигл. д-р В. Сімович в українській мові,** 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Історія про Івася та Катрусю" гутірка для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Госп. вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Дуети Р. Шумана, сопран, мецосопран, 16.50 Город фльори у Львові, 17.07 Форт., 17.30 Авд., 17.32 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Леополіта у Кракові, 18.15 Промова голови ТШЛ., 18.25 Кінні перегони, 18.30 Авд. для робітників, 19.00 Розр. концерт, 20.00 Для села: „Хабазня та його поборювання", кооперативна хвилина, 20.15 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. орх., сопран, тенор, 22.05 Театр уяви: Дух вдови народу, 22.40 Нар. і танк. музика, 22.55 Інфор. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

СЕРЕДА, 3. ТРАВНЯ 1939.

7.20 Військ. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Словно-муз. авд., 8.40 Пісні, коло год. 10.30 після богослуження рел. пісні, Міцкевич про конституцію 3. травня, репортажі з бурси, 11.45 Гутірка, 11.57 Сигнал, 12.03 Муз. поранок, 13.00 Промова, 13.20 Орх., мецосопран, форт., 14.35 Фрагменти з 3-го травня, 15.00 Для села: Поезія і пісня про 3. травень, 15.30 Як і про що говорити, Муз. авд., Авд. для сільської молоді про огневу сторожу, 16.20 Старт до бігу, 16.30 Із забутих пісень, 17.00 Театр уяви: „Воскресення", 17.30 Концерт, орх., спів, 19.20 „Вуйко купує авто" говорена повість, 19.40 Біжучі вістки з міста та провінції, 19.45 Орхестра, сопран, 20.15 Програма на завтра, 20.20 Вислідн бігу, спортові вістки, веч. денник, метеорольог. вістки, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, форт. 21.30 Пісні у вик. хору, 22.00 Танк. і розр. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 30. квітня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Дута італ. і мадярська музика, 19.20 Танк. мельодії, БІЛГОРОД 18.15 Хор, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 21.05 Оп. орх., 22.15 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Двожакові пісні, 19.00 Пісні та музика, **19.50 Українські вістки,** 20.15 Військова орх., хор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Шведська музика, 18.30 Скрипка, саксофон, клярнет, 19.20 Індіянська фантазія на форт., орх., 20.15 Італ. орх., МІЛЯНО 17.15 Симф. концерт, 22.30 Розр. музика, МІНХЕН 20.15 „Богема", оп. Пучінія, РАДІО ПАРІ 19.00 Після комунікату легка музика, 20.30 Симф. концерт, РИМ 17.15 Розр. музика, 21.00 Скрипка (Аріго Серато), форт., 22.00 Оперецкові мельодії, САРБРІКЕН 20.15 „Тоска", оп. Пучінія, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 20.00 Смичк. квартет, 22.00 Легка музика.

ПОНЕДІЛОК, 1. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Весела травнева авдиція, орх., сол., 20.15 Орх., сол., клярнет, форт., БІЛГОРОД 20.30 Шуманові пісні, 21.30 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.40 Славянська музика, БУДАПЕШТ 17.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.20 Квінтет а-дур Шуберта, 18.00 Весела словно-муз. авд., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Військ. орх. 20.15 Розр. вечір, ЛЬОНДОН РЕДЖ 20.15 „Продана наречена" оп. Сметани, 22.15 Німецький комунікат, МІЛЯНО 21.00, 22.10 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Нар. пісні, 20.30 Танк. музика, 21.00 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Хоральна музика, 20.30 „Геновефа" оп. Шумана, РИМ 17.15 Камер. музика, 21.45 Симф. концерт, СОФІЯ 17.30 Розр. музика, 18.15 Популярна музика, 19.00 Спів, 21.25 Легка музика.

ВІВТОРОК, 2. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.45 Фін. музика, 20.15 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.20 Рос. пісні, 20.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 18.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30, 19.25 Циг. музика, 17.10 Нар. пісні, 18.00 Джез, 20.10, 21.00, 22.00 „Зигфрид" оп. Вагнера, БУДАПЕШТ II 18.30 „Зигфрид" І дія, ВІДЕНЬ 15.30 Цитра, 18.20 Форт., 19.00 Стирійський йодлер, пісеньки, **19.55 Українські вістки,** 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.20 Пісні, 19.15 Легка музика, 20.15, 21.15 Концерт орх., скрипка, 21.00 Політ. огляд, 22.30 Концерт на фагот і орх., Баха, ЛІЛЬ 19.00 Форт., суїти, вальси, 20.15 Вок. концерт, 22.15 Гармонія, МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 „Фра Джерардо" оп. Піцетія, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 19.45 Розр. програма, 20.30 Вечір опер, РАДІО ПАРІ 18.30 Скрипка, 22.15 Камер. твори Дебісі, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.50 Арфа, сопран, СОФІЯ 17.30 Легка і танк. музика, 20.00 Смичк. квартет, 20.55 Рос. романси, СТОКГОЛЬМ 15.15 Нар. пісні, 19.30 Військ. орх., 10.50 Орх., спів.

СЕРЕДА, 3. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00, 19.00 Розр. музика, 21.00 Класична оперетка, БІЛГОРОД 20.00 Опера, БУДАПЕШТ 18.40 Орх., 22.00 Скрипка, ВІДЕНЬ 19.00 Квінтет есдур Бетовена, **19.30 Українські вістки** 20.00 Танк. музика, 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.20 Мусоргський, форт., 20.15 Пісні, музика, 21.00 Голоси народів, розр. концерт, ДРОЙТВІЧ 20.15 Бетовенівський фестіваль, дир. Тосканіні, МІЛЯНО 19.25 Розр. музика, 21.00 Оперецкові мельодії, 22.15 Скрипка, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 18.30 Пісні, 22.00 Концерт симф. музики, РИМ 19.25 Розр. музика, 21.00 „Король Лір" оп. Фраціа, СОФІЯ 19.30 „Продана наречена" оп. Сметани, 22.00 Танк музика.

Біржа.

Львів, 28 квітня 1939

ГРОШІ

Бельги бельг. 89·95—90·42, Доляри америк. 5.30·00—5.32·50, Доляри канад.—5.26·50—5.29·00. Фльор. гол. 282·50—284·22 Франки франц. 14·05—14·15, Франки шв. 118·70—119·80, Фунти англ. 24·79—24·95 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські 110·75—111·53, Корони норв. 124·50—125·42 Корони шведські 127·80—128·72, Ліри іт. 17·00—17·60, Марки фінляндські 10·70—11·03 Марки нім. срібні 78·50.

Акції.

Банк Польський 116·50, Цукор 38·25—38·50, Вугіль 36·25—36·50, Лільпоп 92·75—92·25. Моджеїв 21·00—20·75, Островець 80·00—84·50, Стараховичі 57·50—56·75, Жирардів 63·50—63·00, Габербуш 70·25.

Папери.

4 і пів внутрішня 62·00. 3 інвестиційна 1 ем 86·00, серія 00·00—90·00. 2 ем. 84·50 серія 00·00—88·00, 5 конверсійна 67·00 5 колійова 00·00—61·00, 4 прем. дол. 41·07 4 консолідаційна 63·25—62·75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 29 квітня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.05
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко вдержана; на яйця знижкова.

Оповістка.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на Рідну Школу як святочна збірка о. Осип Бадан і парохіяни, Завадка під Туркою.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.